

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helyszám

Szerző:

Ráskai Ferenc

Cím:

Színházak társas élete

Forrás:

Pesti Hírlap

370

(Hely)

1923. 12. 10.

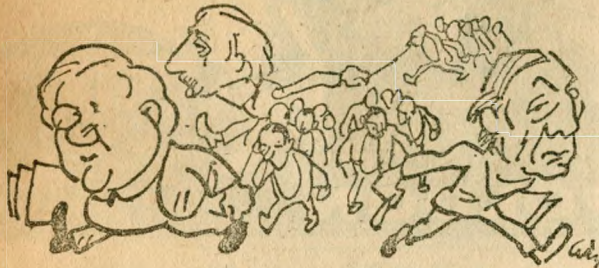
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

SZÍNHÁZAK TÁRSAS ÉLETE.

— Egy színházi habitué vallomása. —

— Ön téved, ha azt hiszi, hogy a színházak társaséletét a bemutató előadások közönsége jelenti — kezdte a habitué, arra a beköszöntőnkre, hogy azért kerestük föl épen őt, mert hiszen ő az a közismert valaki, aki minden valamirevaló premieren ott látható. — Meg aztán — folytatta rövid gondolkodás után — ott vagyok én sok-sok hétköznapi előadáson is. És állítom, hogy aki képtel akar kapni Budapest színházainak társaséletéről, az úgy tekintse a premiereket, mint valami Gerbeaud-társaságot. A Gerbeaud-hoz nem annyira fogyasztani, mint inkább szépmagukat mutogatni járnak a pestiek. Nos, igen sok pestinek nem mindig a bemutatásra kerülő mű a fontos ...

A különbség legfeljebb az, hogy akárhány pesti premierre nehezebb bejutni, mint Gerbeaud-hoz. Mert hogy a premierek közönségét bátran lehetne zártkörű társaságnak is nevezni. Hetven-nyolcvan százalék erejéig mindig ugyanazt a társaságot látom a földszinten és a páholyokban. Az Operaház, Nemzeti Színház, Vigszinház, Király-Színház, Belvárosi Színház, Fővárosi operettség-bemutatóira áll ez elsősorban.

— Megfigyeléseim gombostűin hadd mutassak meg önnek két különösen érdekes premierközönség-fajtát. Az egyik a vándorló elnevezést kapta. Ez az a premier-közönség, mely egy-egy nevesebb szerző vagy színész, színésznő után elmegy más színházba. Egy Herczeg-, Molnár- vagy egy Szomorj-premier képe például minden színházban szinte fejről-fejre ugyanaz. Íróját felkeresné az ő közönsége még a Feld-színházban is. Megvan a maga vándorló közönsége Márkus Emiliának, Fedák Sárinak is, mint akik leginkább rászoktatták a közönséget, hogy hol ebben, hol abban a színházban játszanak. (Megjegyzem, hogy itt nem gondolok azokra a színházi starokra, akik időközönként kabarékban játszanak.) Ellenben gondolok Varsányi Irénre, aki egészen egyedül áll nemcsak pesti, hanem nemzetközi szempontból is: ő az, aki sehöl soha másutt nem lépett fel, csak egyetlenegy színházban, a Vigszinházban.

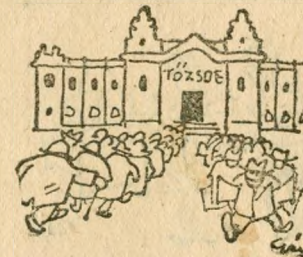
— A másik érdekes premiereközönség-fajta az irodalmi jelzöt érdemelte ki. Ez az a fajta, amelyik időnként életre hívja az irodalmi vállalkozásokat.

Gondoljon csak a sok év előtti Tháliára vagy épp a most kinyílt Forgács Rózi-színházra. Ez az a közönség, mely soha cserben nem hagyja azt az együttest, mely őrá apellál. A Magyar Színház például a Faust, Sasfiók, Peer Gynt, Orvosok stb. előadásaival épen ezért csinált jó üzletet is. Mint ahogy most ennek az irodalmi közönségnek udvarol jelentős eredménnyel a Vigszinház, a hasonló kaliberű külföldi műveknek szinte ciklusos előadásai. (Csehov, Ibsen és Shaw darabjaira gondolok.)

— Ne is kérdezze, felelek kérdés nélkül is. Az ugynevezett új közönségről való megfigyeléseimet szeretné hallani, ugy-e? Nos, nekem nincs róla olyan rossz véleményem. Igaz, sok bosszúságot okozott nekem is. De míg egyrészt sokáig égető szükség volt rája, nehogy a színházak csődbe kerüljenek; másrészt lassan-lassan leszokik neveltlenségeiről. Ne felejtjük el, hogy az új közönség mégis csak látta és látja, hogy viselkedik a régi. Es szükség esetén ott volt és ott van a nézőtéri szolga, vagy a páholynyitogató — a régi! Az utóbbi — magam is láttam nem egyszer — sok esetben bizonyultak hasznos nevelőnek ... Meg aztán a régi közönség kezd mindinkább visszatérni az emeletekről a földszintre. Ennek magyarázata részben a megjavult fizetési viszonyok, részben — szomorú, de így van — a tőzsde! Amily mértékben ment az új közönség a színházba, oly mértékben ment a régi a tőzsdére. És sok esetben állította helyre a pénzügyi egyensúlyt a tőzsde, és juttatott pénzt földszinti jegyre.

— Még csak egy, a nyelve mögött lappango kérdésére akarok megjegyzést tenni — jutott a színházi habitué elmefuttatásainak végére — arra, hogy miért nem beszéltem a főpróbák közönségéről. Csak azért, mert amint a főpróba még nem előadás, úgy a főpróbát nézőket sem illeti meg a közönség elnevezés. Kimondom, nem szimpatikus előttem ez a közönség.

A férjek álláspontján vagyok, akik azt vallják, hogy egy súlyosabb gyomorrontásuk és mérgeződésük emléke egy-egy főpróbába kapcsolódik. Feleségük ónagysága ugyanis egész délelőtt a főpróba van és ilyenkor a szakácsné azt szokta tenni és úgy szokott főzni, ahogy épen a kedve tartja.

RÁSKAI FERENC.